

Hamsun-skriverens dagbok

Danske Thorkild Hansens dagbok fra perioden rundt hans meget omstridte Hamsun-bok kommer ut i Danmark i neste måned.

KAJA KORSVOLD

Thorkild Hansens «Prosesen mot Hamsun» kom ut i 1978. Boken er utgangspunkt for Per Olof Enquists manus til den nye Hamsun-filmen. Da «Prosesen mot Hamsun» kom ut i 1978, førte det til en enorm debatt. Thorkild Hansen nedto-

net blant annet Hamsuns nazi-sympatier og la mye av skylden for ekteparets nazisme over på Hamsuns kone, Marie. Debatten toppet seg med TV-debatten i «På Sparket» hvor professor Harald Ofstad og programlederen Olav Øverland begge gikk til sterkt angrep på Thorkild Hansen. I Aftenposten gikk Bjørn Carling ut og ba Hansen trekke boken tilbake.

«Mellem Brøndkjær til Nørholm, Dagbok fra Hamsun-årene 75-78», er tittelen på den hittil upubliserte dagboken som kommer ut på dansk Gyldendal den 14. mai. Thorkild Hansen regnet selv dagbøkene som sine viktigste verk. Denne boken

blir den tredje dagboken fra Thorkild Hansen, som døde i 1989. Det er derfor hans eneste som har bearbejdet og gitt tillatelse til utgivelse. I boken som Aftenposten har fått tilgang til, beskriver Thorkild Hansen starten på skriveingen, møter med Hamsun-familien, de sterke reaksjonene og debatten etterpå.

Slik gjengir dagboken brevet fra Knut Hamsuns sønn, Tore som ble en døråpner for Thorkild Hansen: «Takk for deres vennlige brev. Jeg har alltid vært tilbakeholdende når det gjelder innsikt i de dokumenter som vedrører mine foreldres forhold under krigen. Men med Dem, Thorkild Hansen,

stiller saken seg anderledes, og jeg gir Dem med glede adgang til å studere papirene når De måtte ønske.»

Ikke på norsk

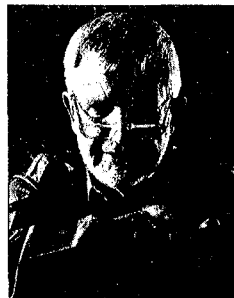
Om TV-debatten med Harald Ofstad og Olav Øverland skriver Hansen blant annet:

«Men næppe er projektøren tændt og kameraerne begyndt at rulle, før situationens alvor går op for mig i al sin gru: Ofstad er en demagogisk løve med mundtårer, og placeringen med de to mod én er ikke kun symbolsk, men reel: mens den anden får fri taletid, er det næsten umuligt for mig at komme igennem med det

simpleste spørgsmål uden at blive stoppet.»

– Jeg besøkte Thorkild Hansen på Samsø hvor han skrev «Prosesen mot Hamsun». Han var svært redd for at andre skulle få snusen i hvilket utrolig stoff dette var. Derfor skrev han i dybeste hemmelighet. Boken forteller mye om hans forhold til Hamsuns arvinger og hans kamp med stoffet, sier Gordon Hølmebakk i Gyldendal Norsk Forlag. Forlaget kommer imidlertid ikke til å utgi boken på norsk.

– Dansk Gyldendals utgave vil være å få i Norge fra første dag. En norsk oversettelse ville tidligst kunne foreligget i høst. Nytt opplag

UTGIS: Thorkild Hansens dagbok fra tiden han arbeidet med sin Hamsun-bok utgis nå i Danmark.

av «Prosesen mot Hamsun» kommer imidlertid i løpet av våren. I denne utgaven er de konkrete feilene som ble påpekt i 1978, rettet opp, sier Gordon Hølmebakk.

-Fantastisk «Hamsun», sa Hamsun

– Fantastisk, gratulerte Hamsuns barnebarn Leif Hamsun Max von Sydow da filmpremièren var over i går kveld.

**LARS KEILHAU
INGAR STORFJELL (fote)**

Taler, blomster og trampekapp i Filmteatret da leppet var gått ned for den første offisielle visning av «Hamsun» i går. En tydelig rørt Max von Sydow ba alle bak og foran kamera reise seg.

– Det er det eneste jeg kan si – filmen klarer jeg ikke å snakke om nå.

Ute i foyeren ble von Sydow introdusert for Hamsuns barnebarn Leif Hamsun og Anne-Marie Moe, som var henholdsvis ni og 12 år gamle da deres bestefar døde. Begge trykket filmlegendens hånd. – Jeg kjente meg veldig igjen på slutten, da det hele roet seg ned, sa von Sydow til Aftenposten. – Filmen var korrekt lagt opp, rolig, det likte jeg. Og skuespillerprestasjonene var fantastiske.

Også Erik Bye gratulerte sin gode venn, som han hadde gledet seg til å se i rollen som Hamsun.

Max har snakket så mye om filmen og om Hamsun at jeg såveldig frem til det endelige resultatet. Jeg vet hvor mye intens forarbeide som har gått med. Og han er jo en av de største skuespillerne som «går løs», så det måtte jo bli bra.

Hva gjorde mest inntrykk?

Det som grep meg mest i filmen var familiehistorien, jeg ble mindre berørt av det krigshistoriske.

Og tilføydte, med et blikk

over på von Sydow: – Men maken til skuespill!

Eneste mann som overhodet ikke hadde noe å si i sakens anledning, var Sverre Anker Ousdal, som spiller Vidkun Quisling. Årsaken var naturlig:

Jeg kom fra filmminnspilling i Sverige 20 minutter før filmen stuttet, så jeg har litt vanskelig for å uttale meg akkurat nå. Men ut fra reaksjonene i salen har det jo gått bra.

– Men du satte pris på å være med i «Hamsun»?

– Det var absolutt en fornyelse.

Med det forsvant Anker Ousdal til premiefesten, der samtlige medvirkende – unntatt Ghita Nørby, som ikke fikk fri fra sitt teater for å være premie-løvinne – skulle feire kveldens suksess. Også von Sydow, som returnerer til Paris i dag. Superstjernen oppførte seg imidlertid fullstendig blotet for nykker: Han ankom Filmteatret før visning – til fots. Noen limousine var overhodet ikke å se.

KJENTE SEG IGEN: Ute i foyeren etter premièren møtte Max von Sydow (t.v.) Hamsuns barnebarn Leif Hamsun og Anne-Marie Moe. De syntes filmen var korrekt og rolig lagt opp.

GODE VENNER: Erik Bye (t.v.) gratulerer sin gode venn Max von Sydow, som han hadde gledet seg til å se i rollen som Knut Hamsun.

INGENTING Å SI: Sverre Anker Ousdal likk bare med seg de siste 20 minuttene av filmen. – Reaksjonene tyder på at det har gått bra, sa han.

Lørdag 20. april 1996 Aftenposten